Mezhep Taklit Etme Teklifi Ne Anlama Geliyor?

İmam Şafii şöyle demiştir:

أجمع العلماء على أن من استبانت له سنة النبي صلى الله عليه وسلم لم يحل له أن يدعها لقول أحدا

"Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti bir kimseye açıkça belli olduktan sonra, o kimsenin, herhangi birinin görüşünden dolayı, o sünneti terk etmesinin helal olmadığında âlimler icma ettiler."[1]

وإذا ذكر له مذاهب الفقهاء كالشافعي وغيره ، يقول : أنا محمدي المذهب

İbn Şahin'e Şafiî ve diğerleri gibi fakihlerin mezhebi zikredilince: "Benim mezhebim Muhammedî'liktir" derdi.[2]

---

[1] (İbn Kayyım, İ'lamu'l-Muvakki'în 2/361)
[2] Tarihu Bağdad (11/267)

Şafii mezhebine nispet edilen alimlerden Ebu Bekr el-Kaffal, Ebu Ali b. Hayran, Kadı Huseyn ve Ebu İshak şöyle derlerdi:

لسنا مقلدين للشافعي بل وافق رأينا رأيه

"Biz Şafiî'nin taklidçileri değiliz. Bilakis görüşlerimiz, onun görüşüne uygun düşmüştür."[3]

Hanefi mezhebine nispet edilenlerden Muhammed Abdulazim er-Rumi el-Mekki şöyle demiştir:

إعلم أنه لم يكلف الله تعالى أحدا من عباده بأن يكون حنفيا أو مالكيا أو شافعيا أو حنبليا بل أوجب عليهم الإيمان بما بعث به محمدا صلى الله عليه وسلم والعمل بشريعته

"Bil ki, Allah Teâlâ kullarından hiçkimseyi Hanefi, Maliki, Şafii veya Hanbelî olmakla yükümlü tutmamıştır. Bilakis onlara Muhammed

---

[3] (Musa el-Hicavi, el-İkna (2/262) Ali b. Emrullah el-Hannai, Tabakatu'l-Hanefiyye (s.39 dipnot) Leknevi, Tabakatu'l-Fukaha s.7)

sallallahu aleyhi ve sellem ile gönderdiklerine iman etmelerini ve şeriatiyle amel etmelerini vacip kılmıştır”[4]

Serahsi, el-Mebsut’ta, Ebu Hanife’nin öğrencisi İmam Muhammed’den şöyle dediğini nakletmiştir:

If Taqleed was allowed then they are more better for taqleed who were before Abu Haneefa ra like Hasan Basree and Ibraheem an Nakha'ee

“Şayet taklid caiz olsaydı, Ebu Hanife’den önce Hasen el-Basrî ve İbrahim en-Nehaî’nin taklid edilmesi daha uygun olurdu.”[5]

Suyuti şöyle demiştir:

هل أباح مالك وأبو حنيفة والشافعي رضي الله عنهم قط لأحد تقليدهم حاشا لله من هذا ، بل والله قد نهوا عن ذلك ، ومنعوا منه ولم يفسحوا لأحد فيه

---

[4] (el-Kavlu’s-Sedid s.2)
[5] (Al Mabsoot sarkhisi Volume 16 page 28)

“Malik, Ebu Hanife ve Şafii radıyallahu anhum herhangi bir kimsenin kendilerini taklid etmelerini mubah görmüşler midir? Vallahi asla! Bilakis Allah’a yemin olsun, onlar bundan yasaklamış ve engel olmuşlardır. Hiçkimse için buna izin vermemişlerdir.”[6]

Zehebi şöyle demiştir:

ما يتقيد بمذهب واحد إلا من هو قاصر فى التمكن من العلم كأكثر علماء اهل زماننا أو من هو متعصب

“Belli bir mezhebe ancak zamanımızdaki alimlerin çoğu gibi ilimde kusurlu olanlar ya da mutaassıplar bağlanır.”[7]

وكذلك كان في هذا الوقت خلق من أئمة أهل الرأي والفروع وعدد من أساطين المعتزلة والشيعة وأصحاب الكلام الذين مشوا وراء المعقول وأعرضوا عما عليه

---

[6] (er-Reddu Ala Men Ahlede İle’l-Ard s.53)
[7] (Siyeru A’lami’n-Nubela 14/491)

السلف من التمسك بالآثار النبوية وظهر في الفقهاء التقليد وتناقص الاجتهاد فسبحان من له الخلق والأمر

"Yine bu zamanda rey ve füru ehli imamlardan birçokları ile Mutezile, Şia ve kelamcıların meşhurları, aklın peşinden giderek Selefin üzerinde bulundukları; nebevî eserlere sarılma yolundan yüzçevirdiler, fakihlerde taklid ortaya çıktı ve içtihat kesildi. Yaratma ve emir elinde bulunan Allah noksanlardan münezzehtir."[8]

Tahavi ile Kadı Ebu Ubeyd Harbuye arasında şöyle bir konuşma geçer:

أو كل ما قاله أبو حنيفة أقول فقال ماظنتك إلا مقلد, فقلت له وهل يقلد إلا عصبى فقال لى او غبى

Tahavi dedi ki: "Ebu Hanife ne söylediyse onu ben de söylesem ne dersin?" Kadı Ebu Ubeyd:

---

[8] (Tezkiratu'l-Huffaz 2/150)

“Senin ancak bir taklitçi olduğunu düşünürüm” dedi. Tahavi:

“Ancak bir taassupçu taklit etmez mi?” dedi. Bunun üzerine Kadı Ebu Ubeyd:

“Ahmak da taklit eder” dedi.[9]

Başlıktaki sorunun cevabı: “Mezhep taklit etmek zorundasınız” diyenler; “Ahmak ya da mutaassıp olmak zorundasınız” demek istiyorlar.

“*Mezhep taklit etmeyen hiçbir âlim yoktur*” diyenler; “Ahmak veya mutaassıp olmayan hiçbir âlim yoktur” demek istiyorlar.

Bundan büyük iftira olur mu?

Ebu Muaz el-Çubukabadi

---

[9] (Lisanu’l-Mizan 1/280)